

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»

**ЧИННИКИ УСПІШНОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ
ЗА ФАХОМ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання самостійної роботи студентів

2013

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»

**ЧИННИКИ УСПІШНОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ
ЗА ФАХОМ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання самостійної роботи студентів

Для студентів спеціальностей

7.05070103, 8.05070103 «Електротехнічні системи електроспоживання»,
7.05070108, 8.05070108 «Енергетичний менеджмент»,
7.05060105, 8.05060105 «Енергетичний менеджмент»

2013

Чинники успішного працевлаштування за фахом [Текст]: метод. вказівки до самостійної роботи студентів спеціальностей 7.05070103, 8.05070103 «Електротехнічні системи електроспоживання», 7.05070108, 8.05070108 «Енергетичний менеджмент», 7.05060105, 8.05060105 «Енергетичний менеджмент» / Уклад.: Є.А.Штогрин, В.І.Шкляр. – К.:НТУУ «КПІ», 2013. – 13с.

Рекомендовано вченою радою
Інституту енергозбереження та енергоменеджменту, НТУУ „КПІ”
(Протокол № 6 від 28 січня 2013 р.)

Навчальне видання

ЧИННИКИ УСПІШНОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЗА ФАХОМ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання самостійної роботи студентів

Для студентів спеціальностей

7.05070103, 8.05070103 «Електротехнічні системи електроспоживання»,
7.05070108, 8.05070108 «Енергетичний менеджмент»,
7.05060105, 8.05060105 «Енергетичний менеджмент»

Укладачі: *Штогрин Євген Андрійович, канд. техн. наук, доц.*
Шкляр Віктор Іванович, канд. техн. наук, доц.

Відповідальний редактор *М.М.Федосенко. канд. техн. наук, доц.*

Рецензент: *Розен Віктор Петрович, проф. канд. техн. наук.*

Зміст

Вступ	4
1 Загальні положення щодо самостійної роботи студентів	6
2 Організація контрольних заходів самостійної роботи студентів.....	7
3 Виконання самостійної роботи	8
Список рекомендованої літератури.....	12

ВСТУП

Зайнятість населення визначає правові, економічні та організаційні засади реалізації державної політики у сфері зайнятості населення, гарантії держави щодо захисту прав громадян на працю та реалізації їхніх прав на соціальний захист від безробіття.

Державне регулювання зайнятості населення охоплює усі верстви працездатного населення, яке постійно поповнюється випускниками вищих навчальних закладів. Молоді працівники - найбільш проблемна частина загальнонаціонального ринку праці.

Тому дисципліна «Чинники успішного працевлаштування за фахом» включено до нормативної частини навчальних планів підготовки спеціалістів та магістрів для студентів спеціальностей 7.05070103, 8.05070103 «Електротехнічні системи електроспоживання», 7.05070108, 8.05070108 «Енергетичний менеджмент», 7.05060105, 8.05060105 «Енергетичний менеджмент» на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 1726 «Про підвищення рівня працевлаштування випускників навчальних закладів» та листа МОНМС України від 8 лютого 2012 р. № 1/9-89.

Кар'єра в умовах ринку праці – це не що інше, як успішний продаж своєї робочої сили. Досягти успіху допоможе знання кон'юнктури ринку, його законів і методів роботи на ньому. Реалії ринкової економіки розширили можливості молоді у виборі сфер та видів економічної діяльності, територіальної та професійної мобільності, значно скоригували вимоги молоді до робочого місця. А тому необхідно чітко визначити себе і свої цілі у пошуках роботи. З'ясувати ситуацію на ринку праці, визначити, яка її істинна ціна.

Успішне працевлаштування залежить від врахування в цілому системи взаємодіючих факторів, об'єктивних та суб'єктивних умов сьогодення та передумови професійного становлення сучасних молодих спеціалістів, особливостей динамічного розвитку сучасного суспільства, а також усвідомлення необхідності самореалізації сучасної молоді у пошуках роботи.

Таким чином, значної актуальності набувають вивчення проблем соціального характеру, які пов'язані з працевлаштуванням молоді; з'ясування передумов і чинників, що сприяють або перешкоджають працевлаштуванню молоді, адаптації випускника ВНЗ до свого нового статусу – працівника; дослідження питань соціальних гарантій та необхідності підтримки молодих спеціалістів з боку держави; аналіз потреб та мотивів, що зумовлюють міграційні орієнтації. Отримані знання допоможуть молодим фахівцям проаналізувати існуючу ситуацію на ринку праці та розробити стратегію дій ефективного працевлаштування.

Тому метою дисципліни «Чинники успішного працевлаштування за фахом» є формування у студентів компетентностей щодо ефективного працевлаштування.

Завданнями вивчення дисципліни «Чинники успішного працевлаштування за фахом» є:

- засвоєння студентами методів збирання, обробки та аналізу інформації стосовно пошуку роботи;
- формування у них здатності долати невдачі на етапі збирання, обробки та аналізу інформації стосовно пошуку роботи;
- формування вміння використовувати як загальні, випробувані методи пошуку роботи так і конкретні ситуації, що виникають на співбесіді з роботодавцями та за умов конкуренції, а також під час проходження випробувального строку на конкретному робочому місці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Чинники успішного працевлаштування за фахом» студенти мають:

Знати:

- сучасну систему державної служби зайнятості як центра реалізації державної політики зайнятості населення;
- систему органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування у сфері соціального становлення та розвитку молоді;
- повноваження відповідних державних органів у сфері зайнятості населення;
- повноваження агентств з працевлаштування, рекрутингових агентств, кадрових агентств;
- повноваження спеціалізованих державних установ, які створюються з метою вирішення питань працевлаштування молоді;
- основні напрями регулювання ринку праці, зайнятості та умов праці;
- вимоги норм національного законодавства у сфері працевлаштування;
- принципи соціального становлення та розвитку молоді;
- загальні вимоги до написання резюме, його специфіку та функції;
- особливості початкової соціалізації у робочому колективі;
- можливості комунікативної компетентності як основного чинника ефективного старту та кар'єрного зросту.

Уміти:

- аналізувати та оцінювати проблеми соціального характеру, які пов'язані з працевлаштуванням молоді;
- орієнтуватися у законодавчо-нормативній базі у галузі працевлаштування випускників вищих навчальних закладів;
- правильно узагальнювати і аналізувати статистичну і практичну інформацію у сфері зайнятості;
- застосовувати набуті знання щодо практичних підходів до вирішення проблем працевлаштування;

- орієнтуватися у конкретних життєвих ситуаціях, що виникають в умовах конкуренції на реальному ринку праці;
- розробляти індивідуальні програми кар'єрного зростання, презентувати власний професійний та творчий потенціал;
- правильно написати резюме, оголошення про пошук роботи, брати участь у співбесіді з роботодавцями;
- реалізовувати набуті особистісні та професійні компетентності під час проходження випробувального строку на конкретному робочому місці.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів регламентується Положенням про організацію навчального процесу в вищих навчальних закладах України, затвердженого наказом Міністерства освіти України № 161 від 2 червня 1993 року та Положенням про систему нарахування балів за кредитно-модульною системою.

Положенням про організацію навчального процесу в вищих навчальних закладах України передбачено, що навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів визначається робочим навчальним планом і повинен становити не менше 0,5 загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

Метою самостійної роботи студентів є:

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів;
- формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань;
- здобуття студентом глибокої системи знань;
- самостійна робота студентів як результат морально-вольових зусиль.

Завданням самостійної роботи студентів є:

- навчити самостійно працювати над літературою;
- творчо сприймати навчальний матеріал і його осмислювати;
- набути навички щоденної самостійної роботи в одержанні та узагальненні знань, вмінь.

Зміст самостійної роботи студентів з конкретної дисципліни визначається навчальною програмою дисципліни та робочою навчальною програмою вивчення дисципліни.

На самостійну роботу можуть виноситись:

- підготовка до лекцій;
- частина теоретичного матеріалу, менш складного за змістом;
- підготовка до семінарських занять;
- виконання індивідуальної роботи.

Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватись у бібліотеці, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також у домашніх умовах.

Залежно від особливостей дисциплін викладач може видавати студентам різні види завдань самостійної роботи:

- переробка інформації отриманої безпосередньо на обов'язкових навчальних заняттях;
- робота з відповідними підручниками та особистим конспектом лекцій;
- самостійне вивчення окремих тем або питань зі розробкою конспекту;
- робота з довідковою літературою;
- написання рефератів, повідомлень;
- творчі завдання (доповіді, проекти, есе, огляди тощо);
- виконання підготовчої роботи до лабораторних та практичних занять;
- виконання індивідуальних графічних, розрахункових завдань;
- виконання курсових робіт (проектів);
- підготовка письмових відповідей на проблемні питання;
- виготовлення наочності;
- складання картотеки літератури за змістом наступної фахової діяльності;

Успішне виконання завдання самостійної роботи можливе за умови наявності у студентів певних навичок: вміння працювати з книгою (складати план, конспект, реферат); проводити аналіз навчального матеріалу (складати різні види таблиць, проводити їх аналіз).

2. ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль знань студентів.

Поточний контроль є органічною частиною навчального процесу і проводиться під час лекцій, семінарських, практичних і лабораторних занять.

Форми поточного контролю:

- усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми на початку наступної лекції з оцінкою відповідей студентів (5-10 хв);
- письмове фронтальне опитування студентів на початку чи в кінці лекції (5-10 хв). Відповіді перевіряються і оцінюються у позааудиторний час;
- фронтальний безмашинний стандартизований контроль знань студентів за кількома темами, винесеними на самостійну роботу (5-10 хв).

Проводиться на початку семінарських, практичних чи лабораторних занять;

- перевірка домашніх завдань;
- перевірка набутих вмінь на практичних, лабораторних заняттях;
- тестова перевірка знань студентів;
- інші форми.

За кредитно-модульної системи навчання самостійна робота впливає на загальний рейтинг з дисципліни. Контролюється після закінчення логічно завершеної частини лекцій та інших видів занять з дисципліни і її результати враховуються при виставленні підсумкової оцінки.

Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентами у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль (диф. залік/залік).

3. ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Проблема працевлаштування та зайнятості молоді.

В процесі вивчення даної теми необхідно сформулювати такі знання:

- процес працевлаштування як необхідний момент самореалізації;
- механізми подолання певних страхів у випускників на початку пошуку роботи;
- самозайнятість як один із шляхів працевлаштування молоді;
- характеристика основних функцій підрозділу вищого навчального закладу щодо сприяння працевлаштуванню студентів і випускників. Відповідальні особи та контакти.

.– Пошук випускниками вільних вакансій в Інтернеті.

Питання, що виносяться на СРС:

- Структурні підрозділи НТУУ «КПІ», що можуть сприяти працевлаштуванню студентів і випускників.
- Їх основні функції, методи роботи, перспективи співробітництва. Відповідальні особи та контакти.

Література: 7, 8, 13, 14.

Тема 2. Алгоритм пошуку роботи та специфіка роботи з агентствами з працевлаштування.

- Поняття та основні відмінності агентств з працевлаштування, рекрутингових агентств, кадрових агентств. Організація та специфіка їх роботи.

Особливості співпраці з ними.

- Державні служби зайнятості як центр реалізації державної політики зайнятості населення.

- Поняття алгоритму пошуку роботи.

Питання, що виносяться на СРС:

- Використання новітніх технологій під час пошуку роботи.
- Пошук випускниками вільних вакансій в Інтернеті.

Література: 21, 22.

Тема 3. Резюме як основний документ особистості, що зайнята пошуками роботи. Особливості написання супровідного листа.

Після вивчення даної теми необхідно знати:

- Загальні вимоги до написання резюме.
- Види резюме: хронологічне та функціональне; резюме комбінованого типу; резюме в форматі відео презентації.
- Правила складання супровідного листа до резюме.

Питання, що виносяться на СРС:

- Складання особистого резюме на комп'ютері та розміщення його на сайті вищого навчального закладу, а також провідних всеукраїнських сайтах з пошуку роботи.
- Написання супровідного листа. Його специфіка та функції.

Література: 21, 22.

Тема 4. Тестування та інтерв'ю, як основні методи перевірки кандидата на роботу. Співбесіда з роботодавцем.

Добротне опрацювання матеріалу даного розділу дозволить сформувати знання з таких питань:

- Поняття тестування.
- Зміст та функції тестування при проходженні співбесіди безпосередньо у потенційного роботодавця та у рекрутинговій компанії.
- Види та методи тестування.
- Особливості самостійної підготовки до проходження різних видів тестів.

Питання, що виносяться на СРС:

- Підготовка до інтерв'ю. Види інтерв'ю (структуроване, по компетенціях, CASE-інтерв'ю, стрес-інтерв'ю).
- Проходження співбесіди з роботодавцем, підготовка до співбесіди. Особливості поведінки під час співбесіди.
- Вироблення якостей та навичок для ефективної самопрезентації.

Література: 20, 21, 22.

Тема 5. Перші кроки на робочому місці.

Добротне опрацювання матеріалу даного розділу дозволить сформувати знання з таких питань:

- Поняття позиціонування «Я-компанія».
- Ознаки та атрибути корпоративної культури компанії.
- Агенти аккультурації.
- Визначення видів та адекватна інтерпретація основних комунікативних процесів.

Питання, що виносяться на СРС:

- Особливості початкової соціалізації у робочому колективі.
- Комунікативна компетентність як основний чинник ефективного старту та кар'єрного зросту.

Література: 15, 19, 20.

Тема 6. Основні напрями регулювання ринку праці, зайнятості та умов праці.

Добротне опрацювання матеріалу даного розділу дозволить сформувати знання з таких питань:

- Становлення та розвиток ринку праці в Україні.
- Соціальна політика у сфері зайнятості населення.
- Галузева структура зайнятості населення.
- Сучасний рівень економічної активності населення України.
- Прогнози розвитку ринку праці в Україні.

Питання, що виносяться на СРС:

- Створення нових робочих місць.
- Освітня та професійна підготовка у сфері занятості.
- Запровадження нових технологій, схем організації виробництва.
- Забезпечення економіки висококваліфікованими фахівцями різних напрямів.

Література: 4, 5, 6.

Тема 7. Законодавчо-нормативна база в галузі працевлаштування випускників вищих навчальних закладів.

Добротне опрацювання матеріалу даного розділу дозволить сформувати знання з таких питань:

- Стаття 43 Конституції України та її принципове положення щодо права кожного громадянина на працю.
- Кодекс законів про працю в Україні.

– Закон України «Про зайнятість населення» та його роль у регулюванні відносин працевлаштування.

Питання, що виносяться на СРС:

– Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» та основні напрями реалізації державної молодіжної політики в Україні щодо соціального становлення та розвитку молоді.

– Ознаки та атрибути корпоративної культури компанії.

Література: 11, 23, 24.

Тема 8. Правове регулювання трудових відносин.

Добротне опрацювання матеріалу даного розділу дозволить сформувати знання з таких питань:

– Правове регулювання трудових відносин між роботодавцем і працівником.

– Поняття, форма і строки трудового договору. Зміст трудового договору.

– Контракт, як особлива форма трудового договору.

– Загальний порядок укладення трудового договору.

– Загальні підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу.

Питання, що виносяться на СРС:

– Норма тривалості робочого часу. Час відпочинку. Порядок і умови надання щорічних відпусток.

– Трудова дисципліна і засоби її забезпечення.

– Загальні підстави і умови матеріальної відповідальності працівників.

Література: 28, 31.

Тема 9. Загальний порядок прийняття на роботу. Основні документи при прийомі на роботу. Термін випробування.

Добротне опрацювання матеріалу даного розділу дозволить сформувати знання з таких питань:

– Трудова книжка – основний документ про трудову діяльність. Порядок ведення трудової книжки.

– Документи, необхідні для укладення трудового договору.

Питання, що виносяться на СРС:

– Випробування при прийнятті на роботу.

– Переведення на іншу роботу, зміна істотних умов праці.

Література: 21, 22, 33.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Конвенція про сприяння зайнятості й захист від безробіття № 168 (1988р.); Конвенції та рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці 1965 – 1999, Том II, Міжнародне бюро праці, Женева. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
2. Постанова КМУ від 08.09.2010 р. № 831 "Про затвердження Основних напрямів реалізації державної політики зайнятості на 2010-2011 роки".
3. Наказ Мінпраці № 307, 20.11.2000 "Про затвердження Порядку надання допомоги по безробіттю, у тому числі одноразової її виплати для організації безробітними підприємницької діяльності". Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14 грудня 2000 р. за № 915/5136.
4. Васильченко В.С. Державне регулювання зайнятості: Навчальн. посіб. / В.С.Васильченко. – К.: КНЕУ, 2005. – 252 с.
5. Волкова О.В. Ринок праці: Навчальн. посіб. / О.В. Волкова. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 642 с.
6. Осовська Г.В. Управління трудовими ресурсами: Навчальн. посібн. / Г.В. Осовська. – К.: ЦУЛ, 2008 – 224 с.
7. Соціальні проблеми працевлаштування молоді / О.М. Балакірева, О.О.Яременко, О.В. Валькована, та ін. – К.: Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2004. – 132с.
8. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004 –2015 роки) «Шляхом Європейської інтеграції» / Авт. кол.: Гальчинський А.С., Геєць В.М. та ін.; Нац. ін-т стратег. дослідж., Ін-т екон. прогнозування НАН України, М-во економіки та з питань європ. Інтегр. України. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. – 416 с.
9. Яценко А.Б. Міжнародні ринки ресурсів: навч.посіб. / А.Б. Яценко. – К.: ЦУЛ, 2005. – 194 с.
10. Василенко С.В. Корпоративная культура как инструмент эффективного управления персоналом. – Изд.: Дашков и Ко, 2009
11. Корпоративна культура: Навчальний посібник/ Під заг. ред. Г.Л.Хаєта. – Київ: 2003. – 403с.
12. Русинка І. Конфліктологія. — К.: Професіонал, 2007. — 334 с.
13. Циба В. Т. Системна соціальна психологія. — К.: ЦНЛ, 2006. — 328с.

Додаткова література

14. Барабанова В.В. Представления студентов о будущем как аспект их личностного и профессионального самоопределения / В. В. Барабанова,

М.Е.Зеленова // Психологическая наука и образование. – 2002. – № 2. – С. 28 – 41.

15. Гуменюк О. Особливості ситуативного та вікового розвитку Я-концепції / О. Гуменюк // Психологія і суспільство. – 2005. – № 1. – С. 46 –62.

16. Занюк С.С. Психологія мотивації / С. С. Занюк. – К.: Либідь, 2002. – 304 с.

17. Форд Г. Моя жизнь, мои достижения / Г. Форд. – Пер. с англ. К.: Грайлык, 1993. – 204 с.

18. Изменение результативности компании. Harvard Business Review (HBR on Measuring Corporate Performance). – Альпина Бизнес Букс, 2007

19. Шаталова Н.Е. Организационная культура. Издательство: Экзамен, 2006 г., 656 стр.

20. Сагайдак О. П. Дипломатичний протокол та етикет. — К.: Знання, 2005. — 260 с.

21. Як успішно пройти тестування при прийомі на роботу / Салі Венсон, Пітер Роудс. – М.: ГИППО, 2009. – 304 с.

22. Прийняття на роботу. Співбесіда, анкетування / Гордієнко К.Д.— К.: КНТ, 2006. – 184 с.

23. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.

24. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р.

25. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 р. № 504/96-ВР

26. Про зайнятість населення: Закон України від 01.03.1991 р. № 803-ХІІ

27. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні: Закон України від 5 лютого 1993 року N 2998-ХІІ

28. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р.

29. Про порядок працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, підготовка яких здійснювалась за державним замовленням: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.1996 р. №992

30. Про затвердження Порядку реєстрації, перереєстрації та ведення обліку громадян, які шукають роботу, і безробітних: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.02.2007 р. № 219

31. Прокопенко В. І. Трудове право України: Підручник для студ. юрид. вищ. навч. закл.. — 3. вид., перероб. та доп. — Х.: Консум, 2002. — 528с.

32. Трудове право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Пилипенко П. Д. [та ін.]; за ред. д-ра юрид. наук, проф. П. Д. Пилипенка ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - 4-те вид., переробл. та допов. - К. : ІнЮре, 2010. - 533 с.

33. Трудове право України: підручник / Ю. П. Дмитренко. - К. : Юрінком Інтер, 2009. - 621 с.